

Załącznik nr 1 do Uchwały 198/2021
Senatu APS
z dnia 30 czerwca 2021

Akademia Pedagogiki Specjalnej
im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie

INSTYTUT PEDAGOGIKI SPECJALNEJ

PROGRAM STUDIÓW

EDUKACJA INTEGRACYJNA I WŁĄCZAJĄCA –
edycja XI

STUDIA PODYPLOMOWE

I. CHARAKTERYSTYKA PROGRAMU STUDIÓW PODYPLOMOWYCH

Nazwa studiów	EDUKACJA INTEGRACYJNA I WŁĄCZAJĄCA
Jednostka prowadząca	<i>Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie</i>
Charakter kształcenia	<i>kwalifikacyjny</i>
Forma studiów	<i>niestacjonarne</i>
Liczba semestrów/ liczba punktów ECTS/ liczba godzin	3 semestry/ 47 ECTS/ 440 godz. 120 godzin praktyk zawodowych (6 ECTS)
Czas trwania studiów (od pierwszego do ostatniego dnia miesiąca)	1.10.2021 r. – 31.03.2023 r.
Przyporządkowanie do obszaru/ obszarów kształcenia	Dziedzina nauk - nauki społeczne Dyscyplina – pedagogika
Ogólne cele kształcenia, uzyskiwane kwalifikacje, podstawy prawne kwalifikacji oraz możliwości zatrudnienia absolwentów studiów	<p>Cel kształcenia</p> <p>przygotowanie nauczycieli do realizacji zadań z zakresu edukacji uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (SPE) w warunkach kształcenia integracyjnego i ogólnodostępnego.</p> <p>Kwalifikacje</p> <p>Zawód Pedagog specjalny (numer 235919 w kategorii 2359 Specjaliści nauczania i wychowania gdzie indziej niesklasyfikowani (Załącznik do rozporządzenia MNiPS z dnia 22.05.2013).</p> <p>Podstawy prawne kwalifikacji</p> <p>Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (Dz.U. z 2017r., Poz. 1575).</p> <p>Możliwości zatrudnienia absolwentów studiów:</p> <p>1) na stanowisku pedagoga specjalnego w :</p> <ul style="list-style-type: none"> — przedszkolach ogólnodostępnych; — szkołach ogólnodostępnych, <p>2) na stanowisku nauczyciela wspomagającego w:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> — przedszkolach integracyjnych; — szkołach integracyjnych; — klasach integracyjnych — klasach ogólnodostępnych.
Sylwetka absolwenta	<p>Absolwent studiów podyplomowych <i>Edukacja integracyjna i włączająca</i> prezentuje postawy humanistyczne: otwartości i dialogu, szacunku dla innych, wrażliwości na potrzeby człowieka – szczególnie z niepełnosprawnością i wymagającego pomocy.</p> <p>Absolwent posiada umiejętności posługiwania się interdyscyplinarną wiedzą dotyczącą prawidłowości rozwojowych dzieci i młodzieży oraz odchyleń organicznych, psychicznych i społecznych. Posiada wiedzę o możliwościach edukacyjnych, metodach oddziaływania rewalidacyjnego, rehabilitacyjnego i resocjalizacyjnego. Posiada umiejętności praktyczne w zakresie pracy z uczniami o zróżnicowanych potrzebach edukacyjnych, w szczególności: rozpoznawania specjalnych potrzeb edukacyjnych, konstruowania i realizacji indywidualnych programów edukacyjnych oraz integrowania grupy.</p> <p>Absolwent jest przygotowany do współorganizacji kształcenia integracyjnego/włączającego. Posiada umiejętności organizowania i koordynowania kształcenia specjalnego ucznia z niepełnosprawnością w edukacji integracyjnej i włączającej, koordynowania działań zespołu nauczycieli i specjalistów w zakresie diagnozowania i opracowywania indywidualnych programów edukacyjnych.</p> <p>Absolwent zdobędzie wiedzę i umiejętności do pracy z uczniami: z niepełnosprawnością intelektualną, zaburzeniami wzroku, zaburzeniami słuchu, z niepełnosprawnością ruchową i chorobą przewlekłą, w tym z chorobą psychiczną, z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, z uczniem niedostosowanym społecznie oraz zagrożonym niedostosowaniem społecznym, zaburzeniami zachowania i emocji, z uczniem ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się, uczniem z zaburzeniami komunikacji i sprawności językowej w placówkach ogólnodostępnych i integracyjnych.</p> <p>Absolwent studiów, jako pedagog specjalny będzie organizował i koordynował proces kształcenia specjalnego ucznia z niepełnosprawnością w placówce ogólnodostępnej i integracyjnej.</p>
Wymagania wstępne/ oczekiwane kompetencje kandydata	<p>Wymagania wstępne</p> <p>studia adresowane są do absolwentów studiów wyższych (studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia, jednolitych studiów magisterskich) <u>posiadających przygotowanie pedagogiczne.</u></p>

	<p>Oczekiwane kompetencje kandydata:</p> <p>Kandydat posiada przekonanie o sensie, wartości i potrzebie podejmowania działań rehabilitacyjnych, rewalidacyjnych, resocjalizacyjnych, terapeutycznych i jest gotowy do podejmowania wyzwań zawodowych.</p>
Wymagane dokumenty	<ul style="list-style-type: none"> • podanie o przyjęcie na studia podyplomowe wygenerowane z systemu IRK, • kserokopia dyplomu/ów (i oryginał/y do wglądu) ukończenia wyższych studiów pierwszego lub drugiego stopnia bądź jednolitych studiów magisterskich oraz dokument potwierdzający posiadanie kwalifikacji pedagogicznych, jeżeli dyplom wyraźnie na to nie wskazuje • 1 zdjęcie, • potwierdzenie uiszczenia opłaty rekrutacyjnej.
Przewidywana liczba słuchaczy/ limit miejsc	27

II. EFEKTY UCZENIA SIĘ DLA STUDIÓW PODYPLOMOWYCH KWALIFIKACYJNYCH EDUKACJA INTEGRACYJNA I WŁĄCZAJĄCA

Symbol efektu ze standardu	EFEKTY KSZTAŁCENIA C. KSZTAŁCENIE KIERUNKOWE
C.2. Przygotowanie psychologiczne do pracy z dziećmi i uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	
WIEDZA Absolwent zna i rozumie:	
C.2.W1.	psychologiczne uwarunkowania rozwoju dzieci i młodzieży: środowisko rozwoju – strukturę i konsekwencje, czynniki zakłócające proces rozwoju, konsekwencje niepunktualności wydarzeń życiowych, mechanizm adaptacji i trudności przystosowawczych, zaburzenia i opóźnienia rozwojowe, wyzwania rozwojowe, koncepcje jakości życia i dobrostanu;
C.2.W2.	psychologiczne uwarunkowania kształcenia dzieci i młodzieży: proces uczenia się w kontekście specjalnych potrzeb edukacyjnych, uwarunkowania i konsekwencje motywacji do uczenia się i osiągnięć, powodzenia i niepowodzenia szkolne – przyczyny i skutki; koncepcję zrównoważonego rozwoju; sytuację szkolną ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi; psychologiczne mechanizmy przebiegu i oceny efektów procesu uczenia się uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi; sposoby identyfikacji uzdolnień ucznia; zagadnienie pomocy psychologicznej dla ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi; sposoby wspomagania osób pracujących z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
C.2.W3.	podstawy psychologii wychowawczej i psychoprofilaktyki: proces wychowawczy w kontekście wyzwań rozwojowych dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, psychologiczne wymiary interakcji wychowawczej oraz strategii oddziaływań wychowawczych, wychowanie do wartości i odpowiedzialności, kształtowanie postaw prospołecznych, kompetencje emocjonalno-społeczne (rozwój, zakłócenia, diagnoza, warunki i możliwości kształtowania), źródła niedostosowania społecznego i diagnozę jego ryzyka, psychologiczne konsekwencje zaniedbań środowiskowych, trudności wychowawcze i adaptacyjne wynikające ze zmiany środowiska życia, założenia profilaktyki uniwersalnej i selektywnej, postawy i style wychowawcze;
C.2.W4.	podstawy psychologii klinicznej dzieci i młodzieży: pojęcie normy, normalności i zdrowia, zaburzenia zdrowia psychicznego w okresie dzieciństwa i dorastania, specyfikę zaburzeń okresu dzieciństwa i adolescencji, w tym emocjonalnych i behawioralnych, całościowe zaburzenia rozwoju, uwarunkowania problemów klinicznych w rozwoju dzieci i młodzieży; problematykę stresu i sytuacji kryzysowych oraz sposoby radzenia sobie z nimi, psychologicznych następstw doświadczeń traumatycznych, w tym choroby przewlekłej lub niepełnosprawności, psychologicznych aspektów zaburzeń komunikacji językowej, psychologicznych metod diagnozy problemów związanych ze zdrowiem, chorobą i niepełnosprawnością; formy pomocy psychologicznej w rozwiązywaniu problemów zdrowotnych;
C.2.W5.	podstawy psychologii rehabilitacji: zagadnienia niepełnosprawności i

	<p>rehabilitacji, niepełnosprawności w kontekście zdrowia, niepełnosprawności z perspektywy rozwojowej, potrzeb dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami i chorobami przewlekłymi, psychologicznych konsekwencji niepełnosprawności fizycznej i intelektualnej oraz choroby przewlekłej, problemów życiowych i możliwości rozwojowych dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami oraz z chorobami przewlekłymi; istotę i psychospołeczne konsekwencje widocznej i niewidocznej niepełnosprawności lub choroby przewlekłej; psychologiczne mechanizmy postrzegania własnej niepełnosprawności i choroby przewlekłej; zagadnienie niepełnosprawności i choroby przewlekłej w kontekście obrazu siebie i społecznego postrzegania dzieci i młodzieży; procesy stereotypizacji, stygmatyzacji i automarginalizacji; psychospołeczną adaptację do życia z niepełnosprawnością i chorobą przewlekłą – zmiany rozwojowe, istotę i uwarunkowania satysfakcjonującej jakości życia; pozytywne aspekty rozwojowe w kontekście niepełnosprawności i choroby przewlekłej; zewnętrzne i wewnętrzne zasoby w rozwijaniu potencjału dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością lub chorobą przewlekłą; tradycyjne i współczesne podejścia w rehabilitacji osób z niepełnosprawnością i chorobą przewlekłą; znaczenie udziału w rehabilitacji osób z niepełnosprawnością – pojęcie samotroski i partnerstwa w procesie oddziaływań terapeutyczno-rehabilitacyjnych; formy wsparcia psychologicznego dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami i z chorobami przewlekłymi; zasady wspomagania rozwoju twórczości i zainteresowań;</p>
	<p>UMIEJĘTNOŚCI Absolwent potrafi:</p>
C.2.U1.	analizować zjawiska, zależności, związki i problemy zachodzące w obszarze procesu nauczania-uczenia się dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, odwołując się do wiedzy psychologicznej;
C.2.U2.	omówić psychologiczny kontekst procesu wychowania dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
C.2.U3.	opisać przebieg procesu psychospołecznej adaptacji do życia z niepełnosprawnością i chorobą przewlekłą w kontekście uzyskania satysfakcjonującej jakości życia, odwołując się do wybranych koncepcji psychologicznych;
C.2.U4.	identyfikować zewnętrzne i wewnętrzne zasoby kluczowe w rozwijaniu potencjału dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością lub chorobą przewlekłą.
	<p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE Absolwent jest gotów do:</p>
C.2.K1.	korzystania z wiedzy z zakresu psychologii rehabilitacji i niepełnosprawności w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii psychologów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązywaniem problemów;
C.2.K2.	prezentowania właściwej postawy wobec uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
<p>C.3. Przygotowanie pedagogiczne do pracy z dziećmi i uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi</p>	
	<p>Wiedza Absolwent zna i rozumie:</p>
C.3.W1.	podstawowe problemy pedagogiki specjalnej jako nauki interdyscyplinarnej: pojęcia, cele, zadania, zasady i zakres, historyczny kontekst opieki i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością i niedostosowanych społecznie w ujęciu historycznym; współczesne tendencje w pedagogice specjalnej; wspólne i swoiste problemy osób z różnymi niepełnosprawnościami (od mikrodeficytów centralnego układu nerwowego po całościowe zaburzenia w rozwoju), niedostosowaniem społecznym lub uzdolnieniami; skalę i dynamikę zjawiska

	niepełnosprawności w Polsce i na świecie; systemy kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w Polsce i na świecie; zasady wyrównywania szans edukacyjnych; system kształcenia pedagogów specjalnych;
C.3.W2.	zakresy pedagogiki specjalnej: surdopedagogikę, tyflopädagogikę, edukację i rehabilitację osób z niepełnosprawnością intelektualną, pedagogikę resocjalizacyjną, pedagogikę korekcyjną (terapię pedagogiczną), pedagogikę leczniczo-terapeutyczną;
C.3.W3.	regulacje prawne w zakresie kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i orzecznictwo w tym zakresie; zasady organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej; aspekty klasyfikowania i oceniania uczniów;
C.3.W4.	specyfikę pracy opiekuńczo-wychowawczej, rehabilitacyjnej, resocjalizacyjnej i socjoterapeutycznej: zasady, metody i formy opieki oraz wychowania; zasady działalności placówek rehabilitacyjnych, resocjalizacyjnych i socjoterapeutycznych z uwzględnieniem problemów związanych z ich funkcjonowaniem; zagadnienia poradnictwa edukacyjno-zawodowego, opieki zdrowotnej, edukacji zdrowotnej i seksualnej;
C.3.W5.	sytuację rodziny dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi: koncepcje adaptacji rodziny w kontekście niepełnosprawności lub choroby przewlekłej dziecka, problemy adaptacji, utrudnienia życiowe, wsparcie społeczne; uwarunkowania specyfiki pracy z rodziną dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, założenia i metody wspierania rodziny tego dziecka w całym cyklu jego życia; możliwości wspierania funkcjonowania dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w rodzinie; zagadnienia relacji między rodziną dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi a specjalistami;
	Umiejętności Absolwent potrafi:
C.3.U1.	identyfikować i interpretować złożone zjawiska i systemy wsparcia dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, ukazując ich powiązania z różnymi zakresami pedagogiki specjalnej i dziedzinami nauk społecznych, humanistycznych, medycznych i nauk o zdrowiu;
C.3.U2.	dokonać krytycznej analizy systemów wsparcia dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, wykorzystując wybrane aktualne ujęcia koncepcyjne;
C.3.U3.	poddać analizie zachowania, procesy i zjawiska dotyczące psychospołecznych potrzeb członków rodzin dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
C.3.U4.	wyjaśnić i określić czynniki moderujące zróżnicowanie rodzin z dzieckiem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w zależności od rodzaju zaburzenia u dziecka i stylu radzenia sobie rodziców i opiekunów;
C.3.U5.	rozpoznać i zinterpretować potrzeby rodziny z dzieckiem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w odniesieniu do konkretnych problemów rodziny;
C.3.U6.	zaprojektować proces wspierania rodziny z dzieckiem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi
	Kompetencje społeczne Absolwent jest gotów do:
C.3.K1.	stosowania prawa w organizowaniu kształcenia dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
C.3.K2.	przestrzegania zasad etyki w pracy z dziećmi i uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
C.3.K3.	ciągłego dokształcania zawodowego;
C.3.K4.	przyjęcia odpowiedzialności za własne przygotowanie do pracy z rodziną dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
C.5. Dydaktyka specjalna	
Wiedza	

	Absolwent zna i rozumie:
C.5.W1.	dydaktykę specjalną jako naukę teoretyczną i empiryczną, klasyfikację dydaktyki specjalnej na dydaktyki szczegółowe, dydaktykę specjalną w kontekście porównawczym i interdyscyplinarnym;
C.5.W2.	konceptje i systemy dydaktyczne kształcenia specjalnego;
C.5.W3.	organizację procesu kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi: zasady, metody, proces kształcenia w aspekcie trudności związanych ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi uczniów z różnymi zaburzeniami w rozwoju, zasady ewaluacji i efektywność podejmowanych działań edukacyjnych.
	Umiejętności Absolwent potrafi:
C.5.U1.	projektować zajęcia edukacyjne, generować niestandardowe rozwiązania konkretnych problemów z zakresu dydaktyki specjalnej; .
C.5.U2.	indywidualizować zadania, dostosowywać metody i treści do potrzeb uczniów, zwiększać umiejętności poznawcze, kompetencje społeczne i integrację rówieśniczą;
C.5.U3.	pracować w zespole, pełniąc różne role, podejmować i wyznaczać zadania, planować i organizować realizację złożonych działań pedagogicznych
	Kompetencje społeczne Absolwent jest gotów do:
C.5.K1.	odpowiedzialnego pełnienia roli zawodowej związanej z działalnością dydaktyczną;
C.5.K2.	wykazywania cech refleksyjnego praktyka, świadomego znaczenia profesjonalizmu w pracy zawodowej;
C.5.K3.	samoskonalenia
C.6. Diagnostyka w pedagogice specjalnej	
	Wiedza Absolwent zna i rozumie:
C.6.W1.	podstawy, cele, założenia, obszary i cechy diagnozy;
C.6.W2.	procedury badań diagnostycznych i eksperymentalnych w pedagogice specjalnej – analizy jakościowe i ilościowe;
C.6.W3.	przydatność metod diagnostycznych w ocenie specyfiki zaburzeń w rozwoju;
C.6.W4.	wybrane metody oceny funkcjonowania edukacyjnego, fizycznego, psychicznego i społecznego osób z niepełnosprawnościami i niedostosowanych społecznie;
C.6.W5.	ocenę skuteczności stosowanych metod wychowania, nauczania specjalnego, rehabilitacji i resocjalizacji oraz socjoterapii;
C.6.W6.	rolę i miejsce diagnostyki opiekuńczo-wychowawczej, rehabilitacyjnej, resocjalizacyjnej i socjoterapeutycznej w pracy różnych instytucji.
	Umiejętności Absolwent potrafi:
C.6.U1.	analizować dokumenty i wytwory ucznia pod kątem określenia jego możliwości i specjalnych potrzeb edukacyjnych;
C.6.U2.	interpretować wyniki diagnozy pedagogicznej;
C.6.U3.	konstruować proste narzędzia do diagnozy pedagogicznej;
C.6.U4.	planować ewaluacje procesu edukacyjno-terapeutycznego uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
	Kompetencje społeczne Absolwent jest gotów do:
C.6.K1.	przyjęcia odpowiedzialności za podejmowane decyzje związane z organizacją procesu diagnostycznego.

Odniesienie do efektów kierunkowych (kod efektu)	EFEKTY KSZTAŁCENIA D. EDUKACJA WŁĄCZAJĄCA
D.1. Teorie edukacji integracyjnej i włączającej	
Wiedza Absolwent zna i rozumie:	
D.1.W1.	pojęcia edukacji włączającej, integracyjnej i ogólnodostępnej; specjalne potrzeby edukacyjne;
D.1.W2.	podstawy i konsekwencje procesu wykluczania; zagadnienie grup defaworyzowanych; zagrożenia wykluczeniem
D.1.W3.	postawy społeczne – stereotypy, stygmaty, piętna; strategie przeciwdziałania postawom dyskryminacyjnym;
D.1.W4.	teoretyczne podstawy edukacji włączającej; genezę edukacji włączającej w Polsce i na świecie; rozwój edukacji włączającej w międzynarodowym ujęciu porównawczym; społeczny, psychologiczny i prawny wymiar edukacji włączającej;
D.1.W5.	koncepcję wspólnych i swoistych potrzeb uczniów i jej konsekwencje dla procesu edukacji;
D.1.W6.	międzynarodowe i polskie regulacje prawne związane z problematyką inkluzji społecznej, w tym edukacyjnej; system edukacji włączającej w Polsce; typy szkół i ich charakterystykę; organizację wsparcia edukacji włączającej; zasady finansowania edukacji uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w Polsce;
D.1.W7.	zasady orzekania o potrzebach kształcenia specjalnego w Polsce; ;
D.1.W8.	zasady kształcenia kadr w zakresie edukacji włączającej; obszary kompetencji nauczycieli w edukacji włączającej; system wsparcia i doskonalenia zawodowego nauczycieli.
Umiejętności Absolwent potrafi:	
D.1.U1.	identyfikować obszary wykluczenia społecznego oraz wskazywać ich przyczyny i symptomy w powiązaniu z różnymi zakresami pedagogiki specjalnej i dziedziną nauk społecznych;
D.1.U2.	wyjaśnić proces wykluczenia społecznego oraz wskazać jego konsekwencje, wykorzystując aktualną wiedzę teoretyczną z zakresu pedagogiki specjalnej w powiązaniu z dziedzinami nauk społecznych i humanistycznych;
D.1.U3.	zaprojektować badania efektywności modelu edukacji włączającej.
Kompetencje społeczne Absolwent jest gotów do:	
D.1.K1.	poszerzania wiedzy w celu własnego rozwoju zawodowego;
D.1.K2.	świadomego podejmowania zobowiązań społecznych związanych z realizacją zadań zawodowych pedagoga specjalnego. Kompetencje pedagoga specjalnego
D.2. Diagnoza specjalnych potrzeb edukacyjnych i opracowywanie indywidualnych programów edukacyjnych	
Wiedza Absolwent zna i rozumie:	
D.2.W1.	pojęcie i proces diagnozowania specjalnych potrzeb edukacyjnych; założenia różnicowej i funkcjonalnej diagnozy; kryteria diagnostyczne (ICD, DSM, ICF); wybrane narzędzia diagnozy potrzeb edukacyjnych;

D.2.W2.	założenia i zasady konstruowania indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych; zasady i metody ewaluacji programów.
	Umiejętności Absolwent potrafi:
D.2.U1.	dokonać funkcjonalnej charakterystyki ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi; określić potrzeby edukacyjne i uwarunkowania kształcenia uczniów: z niepełnosprawnością intelektualną, zaburzeniem wzroku, zaburzeniami słuchu, chorobą przewlekłą, w tym psychiczną, niedostosowanymi społecznie, zagrożonych niedostosowaniem społecznym, z zaburzeniami zachowania i emocji, całościowym zaburzeniem rozwoju, zaburzeniami ruchu, niepowodzeniami szkolnymi (ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się), zaburzeniami komunikacji i sprawności językowych, trudnościami adaptacyjnymi związanymi z migracją jednego lub obojga rodziców lub opiekunów, trudnościami adaptacyjnymi związanymi z różnicami kulturowymi, wyznaniowymi, oraz uczniów uzdolnionych;
D.2.U2.	przeprowadzić diagnozę edukacyjnych potrzeb ucznia i diagnozę relacji społecznych w grupie integracyjnej;
D.2.U3.	określić obszary i wskazania terapeutyczne dla ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
D.2.U4.	zaprojektować proces ewaluacji indywidualnych programów edukacyjnych.
	Kompetencje społeczne Absolwent jest gotów do:
D.2.K1.	przyjęcia odpowiedzialności za podejmowane decyzje związane z organizacją procesu edukacyjno-terapeutycznego w edukacji włączającej;
D.2.K2.	postępowania zgodnego z zasadami etyki zawodowej w procesie rozpoznawania specjalnych potrzeb edukacyjnych i określania wskazań terapeutycznych.
D.3. Metodyka kształcenia w grupach różnicowanych	
	Wiedza Absolwent zna i rozumie:
D.3.W1.	istotę i zalety nauczania otwartego w edukacji włączającej; specyfikę pracy w grupie różnicowanej, zasady projektowania przestrzeni klasy szkolnej; style poznawcze i strategie uczenia się oraz style nauczania w kontekście grupy heterogenicznej;
D.3.W2.	metodykę wdrażania nauczania otwartego; modele nauczania indywidualizującego;
D.3.W3.	pojęcie i zasady uniwersalnego projektowania zajęć;
D.3.W4.	rolę nowych technologii w dostosowaniu nauczania do potrzeb uczniów;
D.3.W5.	metody nauczania (konwencjonalne i niekonwencjonalne metody nauczania i ich adaptacja do różnicowanych potrzeb uczniów, metody aktywizujące, metoda projektów, praca badawcza ucznia), alternatywne sposoby uczenia się i elastycznego nauczania;
D.3.W5.	formy organizacyjne pracy na lekcji (praca zbiorowa, grupowa, indywidualna, tutoring uczniowski w klasach włączających); modele nauczania w małych grupach w klasach włączających;
D.3.W7.	modele współpracy nauczycieli i specjalistów oraz ich konsekwencje dla organizacji zajęć edukacyjnych;
D.3.W7.	sposoby i zasady kontroli postępów i oceniania w klasach włączających; znaczenie i sposoby udzielania informacji zwrotnej uczniom w klasach włączających; ocenianie wspierające uczenie się.
	Umiejętności Absolwent potrafi:
D.3.U1.	projektować zajęcia dla różnicowanych grup uczniów;

D.3.U2.	dobierać i dokonywać adaptacji środków dydaktycznych do potrzeb ucznia; opracowywać materiały dydaktyczne zgodnie z zasadami uniwersalnego projektowania zajęć; dostosować treści i formy sprawdzianów do możliwości uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
D.3.U3.	motywować ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi; rozwijać jego ciekawość, aktywność i samodzielność, wspierać motywację do uczenia się;
D.3.U4	stosować ocenianie wspierające uczenie się.
	Kompetencje społeczne Absolwent jest gotów do:
D.3.K1.	podjęcia odpowiedzialności za podejmowane decyzje w edukacji włączającej.
D.4. Programy wychowawcze w edukacji integracyjnej i włączającej	
	Wiedza Absolwent zna i rozumie:
D.4.W1.	pojęcia wychowania rozwoju; funkcje wychowania; style wychowania; zagadnienia przymusu i swobody w wychowaniu, wychowania adaptacyjnego i emancypacyjnego; zagadnienie wychowania w kontekście manipulacji; problematykę podmiotowości w wychowaniu;
D.4.W2.	zasady współpracy środowisk wychowawczych w procesie wychowania;
D.4.W3.	konteksty wychowania: kulturę i współczesne media;
D.4.W4.	istotę programu wychowawczego szkoły;
D.4.W5.	uwarunkowania agresji i przemocy w szkole; pojęcia przemocy symbolicznej, przemocy dorosłych i przemocy rówieśniczej;
D.4.W6.	miejsce szkoły jako instytucji wychowawczej;
D.4.W7.	pojęcia stylów i postaw wychowawczych w szkole, postaw nauczycieli i uczniów;
D.4.W8.	cechy środowiska kształcenia i wychowania; Szkoła jako środowisko wychowawcze
D.4.W9.	zasady życia społecznego i wychowania;
D.4.W10.	zachowania ryzykowne; tradycyjne i nowoczesne zachowania ryzykowne; uwarunkowania podejmowania zachowań ryzykownych; zachowania ryzykowne online i offline;
D.4.W11.	problematykę uzależnienia i zagrożenia uzależnieniem;
D.4.W12.	przesłanki teoretyczne programów profilaktycznych uzależnień;
D.4.W13.	metodykę wykorzystywania konstruowanych programów wychowawczych, ich założenia teoretyczne oraz klasyfikacje programów kształtowania postaw wobec uczniów z niepełnosprawnością i relacji w grupach integracyjnych.
	Umiejętności Absolwent potrafi:
D.4.U1.	rozpoznać relacje społeczne w szkole i klasie;
D.4.U2.	diagnozować potrzeby, oczekiwania i zasoby podmiotów życia szkolnego;
D.4.U3.	projektować zajęcia dla zróżnicowanych grup uczniów;
D.4.U4.	określić cele podejmowanych działań wychowawczych w szkole i klasie, konstruować programy wychowawcze oraz dokonywać ich ewaluacji;
D.4.U5.	diagnozować zachowania świadczące o wystąpieniu konfliktu w grupie zróżnicowanej;
D.4.U6.	rozpoznać przyczyny agresji i przemocy w szkole oraz podejmować działania profilaktyczne;
D.4.U7.	odróżnić sprawcę od ofiary przemocy;
D.4.U8.	tworzyć programy kształtujące kompetencje społeczne uczniów z niepełnosprawnościami i ich zastosowanie w klasach włączających;
D.4.U9.	ocenić efektywność programów rozwijających kompetencje społeczne dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością;

D.4.U10.	budować programy kształtowania postaw wobec uczniów z niepełnosprawnościami i relacji rówieśniczych w grupach integracyjnych.
	Kompetencje społeczne Absolwent jest gotów do:
D.4.K1.	przyjęcia odpowiedzialności za podejmowane decyzje związane z organizacją procesu edukacyjno-terapeutycznego w szkole i klasie szkolnej;
D.4.K2.	postępowania zgodnego z zasadami etyki zawodowej w procesie rozpoznawania zachowań świadczących o wystąpieniu konfliktu lub stosowaniu przemocy i określania wskazań terapeutycznych.
D.6. Praktyki zawodowe	
D.6.W1.	specyfikę przedszkola, szkoły lub placówki oświatowej, w której jest realizowana praktyka, w szczególności działania edukacyjne, terapeutyczne i opiekuńczo-wychowawcze, organizację pracy, zakresy zadań pracowników, uczestników procesów pedagogicznych oraz rodzaj prowadzonej dokumentacji;
D.6.W2.	specyfikę edukacji włączającej dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
D.6.W3.	zasady zapewniania bezpieczeństwa uczniom w szkole i poza nią.
	Umiejętności Absolwent potrafi:
D.6.U1.	zaobserwować funkcjonowanie ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i nauczyciela w szkole;
D.6.U2.	dokonać analizy i interpretacji zaobserwowanych albo doświadczonych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych.
	Kompetencje społeczne Absolwent jest gotów do:
D.6.K1.	skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych oraz z innymi nauczycielami, w celu poszerzania swojej wiedzy.

III. OPIS ZAJĘĆ, UWZGLĘDNIAJĄCY PRZYPISANE DO POSZCZEGÓLNYCH ZAJĘĆ EFEKTY UCZENIA SIĘ I TREŚCI PROGRAMOWE

Przygotowanie psychologiczne do pracy z dziećmi i młodzieżą z potrzebą kształcenia specjalnego

Psychologia rozwoju dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	
Symbol efektu	EFEKTY UCZENIA SIĘ
Wiedza	
C.2.W1.	Zna i rozumie psychologiczne uwarunkowania rozwoju dzieci i młodzieży: środowisko rozwoju – strukturę i konsekwencje, czynniki zakłócające proces rozwoju, konsekwencje niepunktualności wydarzeń życiowych, mechanizm adaptacji i trudności przystosowawczych, zaburzenia i opóźnienia rozwojowe, wyzwania rozwojowe, koncepcje jakości życia i dobrostanu;
C.2.W2.	Zna i rozumie psychologiczne uwarunkowania kształcenia dzieci i młodzieży: proces uczenia się w kontekście specjalnych potrzeb edukacyjnych, uwarunkowania i konsekwencje motywacji do uczenia się i osiągnięć, powodzenia i niepowodzenia szkolne – przyczyny i skutki; koncepcję zrównoważonego rozwoju; sytuację szkolną ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi; psychologiczne mechanizmy przebiegu i oceny efektów procesu uczenia się uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi; sposoby identyfikacji uzdolnień ucznia; zagadnienie pomocy psychologicznej dla ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi; sposoby wspomagania osób pracujących z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
C.2.W3.	Na i rozumie podstawy psychologii wychowawczej i psychoprofilaktyki: proces wychowawczy w kontekście wyzwań rozwojowych dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, psychologiczne wymiary interakcji wychowawczej oraz strategii oddziaływań wychowawczych, wychowanie do wartości i odpowiedzialności, kształtowanie postaw prospołecznych, kompetencje emocjonalno-społeczne (rozwój, zakłócenia, diagnoza, warunki i możliwości kształtowania), źródła niedostosowania społecznego i diagnozę jego ryzyka, psychologiczne konsekwencje zaniedbań środowiskowych, trudności wychowawcze i adaptacyjne wynikające ze zmiany środowiska życia, założenia profilaktyki uniwersalnej i selektywnej, postawy i style wychowawcze;
C.2.W5.	Zna i rozumie podstawy psychologii rehabilitacji: zagadnienia niepełnosprawności i rehabilitacji, niepełnosprawności w kontekście zdrowia, niepełnosprawności z perspektywy rozwojowej, potrzeb dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami i chorobami przewlekłymi, psychologicznych konsekwencji niepełnosprawności fizycznej i intelektualnej oraz choroby przewlekłej, problemów życiowych i możliwości rozwojowych dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami oraz z chorobami przewlekłymi; istotę i psychospołeczne konsekwencje widocznej i niewidocznej niepełnosprawności lub choroby przewlekłej; psychologiczne mechanizmy postrzegania własnej niepełnosprawności i choroby przewlekłej; zagadnienie niepełnosprawności i choroby przewlekłej w kontekście obrazu siebie i społecznego postrzegania dzieci i młodzieży; procesy stereotypizacji, stygmatyzacji i automarginalizacji; psychospołeczną adaptację do życia z niepełnosprawnością i chorobą przewlekłą – zmiany rozwojowe, istotę i uwarunkowania satysfakcjonującej jakości życia; pozytywne aspekty rozwojowe w kontekście

	niepełnosprawności i choroby przewlekłej; zewnętrzne i wewnętrzne zasoby w rozwijaniu potencjału dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością lub chorobą przewlekłą; tradycyjne i współczesne podejścia w rehabilitacji osób z niepełnosprawnością i chorobą przewlekłą; znaczenie udziału w rehabilitacji osób z niepełnosprawnością – pojęcie samotroski i partnerstwa w procesie oddziaływań terapeutyczno-rehabilitacyjnych; formy wsparcia psychologicznego dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami i z chorobami przewlekłymi; zasady wspomagania rozwoju twórczości i zainteresowań;
Umiejętności	
C.2.U1.	Potrafi analizować zjawiska, zależności, związki i problemy zachodzące w obszarze procesu nauczania-uczenia się dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, odwołując się do wiedzy psychologicznej;
C.2.U2.	Potrafi omówić psychologiczny kontekst procesu wychowania dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
C.2.U3.	Potrafi opisać przebieg procesu psychospołecznej adaptacji do życia z niepełnosprawnością i chorobą przewlekłą w kontekście uzyskania satysfakcjonującej jakości życia, odwołując się do wybranych koncepcji psychologicznych;
C.2.U4.	Potrafi identyfikować zewnętrzne i wewnętrzne zasoby kluczowe w rozwijaniu potencjału dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością lub chorobą przewlekłą.
Kompetencje społeczne	
C.2.K1.	Jest gotów do korzystania z wiedzy z zakresu psychologii rehabilitacji i niepełnosprawności w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii psychologów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązywaniem problemów;
C.2.K2.	Jest gotów do prezentowania właściwej postawy wobec uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
TREŚCI PROGRAMOWE	
<ul style="list-style-type: none"> - Niepełnosprawność i rehabilitacja (pojęcie i klasyfikacje), niepełnosprawność a zdrowie, Niepełnosprawność z perspektywy rozwojowej. - Wyzwania rozwojowe, środowisko rozwoju – struktura i konsekwencje, czynniki zakłócające proces rozwoju, zaburzenia i opóźnienia rozwojowe, konsekwencje niepunktualności wydarzeń życiowych, mechanizm adaptacji i trudności przystosowawcze, koncepcje jakości życia i dobrostanu. - Współczesne ujęcia definicyjne i klasyfikacje niepełnosprawności i rehabilitacji. Niepełnosprawność i choroba przewlekła jako źródła specjalnych potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży. Psychologiczne konsekwencje różnych rodzajów niepełnosprawności oraz choroby przewlekłej. Problemy życiowe i możliwości rozwojowe dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością oraz z chorobą przewlekłą. Psychologiczne mechanizmy postrzegania własnej niepełnosprawności i choroby. Niepełnosprawność i choroba przewlekła a obraz siebie i postrzeganie społeczne dzieci i młodzieży. Procesy stereotypizacja, stygmatyzacja i automarginalizacja. Psychospołeczna adaptacja do życia z niepełnosprawnością i chorobą przewlekłą – zmiany rozwojowe, istota i uwarunkowania satysfakcjonującej jakości życia. - Podstawowe założenia diagnozy rozwojowej i funkcjonalnej dzieci i adolescentów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wspomaganie rozwoju i wsparcie psychologiczne dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi – cele, formy, skutki. - Psychologiczne aspekty kształcenia dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi <ul style="list-style-type: none"> - proces uczenia się a specjalne potrzeby edukacyjne; motywacja do uczenia się i osiągnięć (uwarunkowania i konsekwencje); przyczyny i następstwa sukcesów i niepowodzeń szkolnych; koncepcja zrównoważonego rozwoju; proces nauczania a specjalne potrzeby edukacyjne; sposoby identyfikacji uzdolnień ucznia; pomoc psychologiczna dla ucznia ze specjalnymi potrzebami 	

edukacyjnymi i wsparcie osób z nim pracujących.

- Proces wychowawczy a wyzwania rozwojowe dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi; psychologiczne wymiary interakcji wychowawczej oraz strategii oddziaływań wychowawczych; kompetencje emocjonalno-społeczne: rozwój, zakłócenia, diagnoza, warunki i możliwości kształtowania. Psychologiczne konsekwencje zaniedbań środowiskowych. Postawy i style wychowawcze w rodzinach dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
- Pozytywne aspekty rozwojowe w kontekście niepełnosprawności i choroby przewlekłej. Zasoby zewnętrzne i wewnętrzne w rozwijaniu potencjału dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością lub chorobą przewlekłą.
- Tradycyjne i współczesne podejścia w rehabilitacji osób z niepełnosprawnością i chorobą przewlekłą. Udział w rehabilitacji osób z niepełnosprawnością – znaczenie samostanowienia, autonomii i partnerstwa w procesie oddziaływań terapeutyczno-rehabilitacyjnych. Formy wsparcia psychologicznego dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością i z chorobą przewlekłą. Wspomaganie rozwoju twórczości i zainteresowań. Realizacja zadań rozwojowych przez młodzież z niepełnosprawnością lub z chorobą przewlekłą. Doradztwo zawodowe a zjawisko tranzykcji.

Psychologia kliniczna dzieci i młodzieży	
Symbol efektu	EFEKTY UCZENIA SIĘ
Wiedza	
C.2.W4.	Zna i rozumie podstawy psychologii klinicznej dzieci i młodzieży: pojęcie normy, normalności i zdrowia, zaburzenia zdrowia psychicznego w okresie dzieciństwa i dorastania, specyfikę zaburzeń okresu dzieciństwa i adolescencji, w tym emocjonalnych i behawioralnych, całościowe zaburzenia rozwoju, uwarunkowania problemów klinicznych w rozwoju dzieci i młodzieży; problematykę stresu i sytuacji kryzysowych oraz sposoby radzenia sobie z nimi, psychologicznych następstw doświadczeń traumatycznych, w tym choroby przewlekłej lub niepełnosprawności, psychologicznych aspektów zaburzeń komunikacji językowej, psychologicznych metod diagnozy problemów związanych ze zdrowiem, chorobą i niepełnosprawnością; formy pomocy psychologicznej w rozwiązywaniu problemów zdrowotnych;
Umiejętności	
C.2.U1.	Potrafi analizować zjawiska, zależności, związki i problemy zachodzące w obszarze procesu nauczania-uczenia się dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, odwołując się do wiedzy psychologicznej;
Kompetencje społeczne	
C.2.K1.	Jest gotów do korzystania z wiedzy z zakresu psychologii rehabilitacji i niepełnosprawności w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii psychologów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązywaniem problemów;
C.2.K2.	Jest gotów do prezentowania właściwej postawy wobec uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
TREŚCI PROGRAMOWE	
- Podstawowe zagadnienia z psychologii klinicznej: psychologia kliniczna jako subdyscyplina, historia psychologii klinicznej w Polsce, związki psychologii klinicznej z innymi dyscyplinami naukowymi, modele wybranych klasyfikacji, etyka postępowania psychologa klinicznego.	

- Pojęcie normy i patologii rozwojowej, zdrowia i choroby, modele zdrowia i choroby, dysharmonie rozwojowe.
- Specyfika zaburzeń okresu dzieciństwa i adolescencji w tym uwarunkowania.
- Wybrane zaburzenia rozwojowe oraz zdrowia psychicznego w okresie dzieciństwa i adolescencji i ich wpływ na sytuację szkolną
- Zaburzenia rozwoju, zaburzenia zachowania (zespół nadpobudliwości psychoruchowej, zachowania opozycyjno-buntownicze),
- zaburzenia lękowe (m.in. lęk separacyjny, fobie), nastroju (m.in. depresja), próby samobójcze,
- zaburzenia osobowości u młodzieży.
- Agresja i przemoc (w tym agresja elektroniczna).
- Uzależnienia - koncepcje i modele uzależnień, rodzaje i symptomy uzależnień (uzależnienia od środków psychoaktywnych i mediów elektronicznych).
- Zaburzenia odżywiania,
- Stres i sytuacje kryzysowe w okresie dzieciństwa i adolescencji: przyczyny, mechanizmy powstawania, objawy, sposoby radzenia sobie z nimi.
- Psychologiczne następstwa doświadczeń traumatycznych (w tym choroby przewlekłe, niepełnosprawności) – negatywne i pozytywne.
- Zaburzeń komunikacji językowej.
- Problemy zdrowotne ucznia i ich wpływ na jego sytuację szkolną. Konsekwencje psychologiczne stanów chorobowych.
- Dysharmonie i wybrane zaburzenia rozwojowe u dzieci, a ich funkcjonowanie w grupie rówieśniczej.
- Psychologiczne metody diagnozy problemów związanych ze zdrowiem, chorobą i niepełnosprawnością, konsekwencje psychologiczne stanów chorobowych,
- Formy wsparcia psychologicznego dzieci i młodzieży

Przygotowanie pedagogiczne do pracy z dziećmi i młodzieżą z potrzebą kształcenia specjalnego

Pedagogika specjalna	
Symbol efektu	EFEKTY UCZENIA SIĘ
Wiedza	
C.3.W1.	Zna i rozumie podstawowe problemy pedagogiki specjalnej jako nauki interdyscyplinarnej: pojęcia, cele, zadania, zasady i zakres, historyczny kontekst opieki i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością i niedostosowanych społecznie w ujęciu historycznym; współczesne tendencje w pedagogice specjalnej; wspólne i swoiste problemy osób z różnymi niepełnosprawnościami (od mikrodeficytów centralnego układu nerwowego po całościowe zaburzenia w rozwoju), niedostosowaniem społecznym lub uzdolnieniami; skalę i dynamikę zjawiska niepełnosprawności w Polsce i na świecie; systemy kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w Polsce i na świecie; zasady wyrównywania szans edukacyjnych; system kształcenia pedagogów specjalnych;
C.3.W2.	Zna i rozumie zakresy pedagogiki specjalnej: surdopedagogikę, tyflopedagogikę, edukację i rehabilitację osób z niepełnosprawnością intelektualną, pedagogikę resocjalizacyjną, pedagogikę korekcyjną (terapię pedagogiczną), pedagogikę leczniczo-terapeutyczną;

Umiejętności	
C.3.U1.	Potrafi identyfikować i interpretować złożone zjawiska i systemy wsparcia dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, ukazując ich powiązania z różnymi zakresami pedagogiki specjalnej i dziedzinami nauk społecznych, humanistycznych, medycznych i nauk o zdrowiu;
Kompetencje społeczne	
C.3.K2.	Jest gotów do przestrzegania zasad etyki w pracy z dziećmi i uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
C.3.K3.	Jest gotów do ciągłego dokształcania zawodowego;
TREŚCI PROGRAMOWE	
<ul style="list-style-type: none"> - Pojęcia, cele, zadania, zasady i zakres pedagogiki specjalnej. - Opieka i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością i niedostosowaniem społecznym w ujęciu historycznym. - Tradycyjne i współczesne tendencje w pedagogice specjalnej w zakresie rehabilitacji osób z niepełnosprawnością i chorobą przewlekłą. - Skala i dynamika zjawiska niepełnosprawności w Polsce i na świecie. - Zakresy pedagogiki specjalnej: surdopedagogika, tyflopädagogika, edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną, pedagogika resocjalizacyjna, pedagogika korekcyjna (terapię pedagogiczną), pedagogika leczniczo-terapeutyczna; - Wspólne i swoiste problemy osób z różnymi niepełnosprawnościami (od mikrodeficytów centralnego układu nerwowego po całościowe zaburzenia w rozwoju), niedostosowanie społeczne oraz uzdolnienia. - Zagadnienia gerontologii specjalnej – okres starości w sytuacji choroby przewlekłej i niepełnosprawności. - Podmiotowość, autonomia, samostanowienie, jakość życia i godność osób z niepełnosprawnością we współczesnym społeczeństwie. - Postawy społeczne wobec osób z niepełnosprawnością, ich konsekwencje dla procesu rewalidacji oraz normalizacja warunków życia osób z niepełnosprawnością. - Systemy kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w Polsce i na świecie. - Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. - Kształcenie pedagogów specjalnych. - Wybrane metody pedagogiki specjalnej – biblioterapia, czytelnictwo, wybrane metody pracy z osobami z niepełnosprawnością sprzężoną. - Rodzina osób z niepełnosprawnością. - Kreatywność osób z niepełnosprawnością w różnych przejawach ludzkiej aktywności. - Nowe technologie a aktywność społeczna osób z niepełnosprawnością. 	

Prawne podstawy kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	
Symbol efektu	EFEKTY UCZENIA SIĘ
Wiedza	
C.3.W3.	Zna i rozumie regulacje prawne w zakresie kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i orzecznictwo w tym zakresie; zasady organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej; aspekty klasyfikowania i oceniania uczniów;

Umiejętności	
C.3.U2.	Potrafi dokonać krytycznej analizy aktów prawnych dotyczących kształcenia dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
Kompetencje społeczne	
C.3.K1.	Jest gotów do stosowania prawa w organizowaniu kształcenia dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
TREŚCI PROGRAMOWE	
<ul style="list-style-type: none"> - Prawo do edukacji dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w prawie międzynarodowym i krajowym. Regulacje prawne odnoszące się do osób z różnego rodzaju niepełnosprawnościami oraz niedostosowanych społecznie i ich rodzin. - Organizacja procesu i formy kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. - Orzecznictwo dla celów kształcenia specjalnego - Orzekanie o specjalnych potrzebach edukacyjnych na tle innych systemów orzecznich - Obowiązki organu prowadzącego szkołę w realizacji edukacji dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi - Obowiązki szkoły w realizacji edukacji dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi - Pomoc psychologiczno-pedagogiczna – regulacje prawne, formy i zasady udzielania wsparcia, organizacja. - Ocenianie, klasyfikowanie i promowanie uczniów. - Odpowiedzialność zawodowa, cywilna i karna nauczycieli w edukacji dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi 	

Systemy wsparcia osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	
Symbol efektu	EFEKTY UCZENIA SIĘ
Wiedza	
C.3.W4.	Zna i rozumie specyfikę pracy opiekuńczo-wychowawczej, rehabilitacyjnej, resocjalizacyjnej i socjoterapeutycznej: zasady, metody i formy opieki oraz wychowania; zasady działalności placówek rehabilitacyjnych, resocjalizacyjnych i socjoterapeutycznych z uwzględnieniem problemów związanych z ich funkcjonowaniem; zagadnienia poradnictwa edukacyjno-zawodowego, opieki zdrowotnej, edukacji zdrowotnej i seksualnej;
Umiejętności	
C.3.U1.	Potrafi identyfikować i interpretować złożone zjawiska i systemy wsparcia dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, ukazując ich powiązania z różnymi zakresami pedagogiki specjalnej i dziedzinami nauk społecznych, humanistycznych, medycznych i nauk o zdrowiu;
C.3.U2.	Potrafi dokonać krytycznej analizy systemów wsparcia dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, wykorzystując wybrane aktualne ujęcia koncepcyjne;
Kompetencje społeczne	
C.3.K2.	Jest gotów do przestrzegania zasad etyki w pracy z dziećmi i uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
C.3.K3.	Jest gotów do ciągłego dokształcania zawodowego.
TREŚCI PROGRAMOWE	

- Wsparcie – pojęcie, cel, typy, rodzaje, systemy wsparcia. Wsparcie społeczne - ujęcie strukturalne i funkcjonalne.
- Czynniki decydujące o skuteczności działań wspierających.
- Model macierzy wsparcia - faza wejścia, faza procesu i faza wyjścia. Aspekt jednostkowy, lokalny i globalny.
- Rodzaje wsparcia w rehabilitacji osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi niepełnosprawnością. Systemy wsparcia: rodzina, grupy samopomocowe i wolontariusze, system pomocy pozarządowej, formalny system pomocy, system edukacji i rehabilitacji, pomoc socjalna, system rentowy.
- Działalność placówek rehabilitacyjnych, resocjalizacyjnych i socjoterapeutycznych z uwzględnieniem problemów ich funkcjonowania. Zasady, metody, formy wychowania.
- Pomoc psychologiczno-pedagogiczna – regulacje prawne, formy i zasady udzielania wsparcia.
- Orzecznictwo dla celów kształcenia specjalnego. Organizacja pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Podstawy merytoryczne i organizacyjne kształcenia. Aspekty klasyfikowania i oceniania.
- Wspomaganie osób pracujących z uczniem ze SPE.
- Poradnictwo edukacyjno-zawodowe. Opieka zdrowotna. Edukacja zdrowotna.
- Doradztwo zawodowe a zjawisko tranzycji.
- Edukacja seksualna
- Rola rodziny w realizacji specjalnych potrzeb wynikających z niepełnosprawności. System wsparcia rodzin osób z niepełnosprawnością.
- Rozwiązania związane z ograniczaniem zdolności do czynności prawnych oraz przesłanki i konsekwencje ich stosowania.
- Koncepcja wspieranego podejmowania decyzji.
- Osoby z niepełnosprawnością w systemie prawa karnego.
- Projektowanie przestrzeni informacyjnej i materialnej, zgodnie z potrzebami wynikającymi z ograniczeń intelektualnych, sensorycznych i ruchowych.
- Stowarzyszenia i organizacje działające w Polsce i w innych krajach (narodowe oraz międzynarodowe) na rzecz wsparcia osób ze SPE.

Rodzina dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	
Symbol efektu	EFEKTY UCZENIA SIĘ
Wiedza	
C.3.W5.	Zna i rozumie sytuację rodziny dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi: koncepcje adaptacji rodziny w kontekście niepełnosprawności lub choroby przewlekłej dziecka, problemy adaptacji, utrudnienia życiowe, wsparcie społeczne; uwarunkowania specyfiki pracy z rodziną dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, założenia i metody wspierania rodziny tego dziecka w całym cyklu jego życia; możliwości wspierania funkcjonowania dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w rodzinie; zagadnienia relacji między rodziną dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi a specjalistami;
Umiejętności	
C.3.U3.	Potrafi poddać analizie zachowania, procesy i zjawiska dotyczące psychospołecznych potrzeb członków rodzin dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
C.3.U4.	Potrafi wyjaśnić i określić czynniki moderujące zróżnicowanie rodzin z dzieckiem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w zależności od rodzaju zaburzenia u dziecka i stylu radzenia sobie rodziców i opiekunów;
C.3.U5.	Potrafi rozpoznać i zinterpretować potrzeby rodziny z dzieckiem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w odniesieniu do konkretnych problemów rodziny;

C.3.U6.	Potrafi zaprojektować proces wspierania rodziny z dzieckiem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
Kompetencje społeczne	
C.3.K4.	Jest gotów do przyjęcia odpowiedzialności za własne przygotowanie do pracy z rodziną dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
TREŚCI PROGRAMOWE	
<ul style="list-style-type: none"> - Koncepcje adaptacji rodziny w kontekście niepełnosprawności (choroby przewlekłej) dziecka. Problemy adaptacji rodziny do choroby lub niepełnosprawności dziecka. - Utrudnienia życiowe rodziców (matki, ojcowie) i rodzeństwo dzieci z SPE. - Czynniki wpływające na funkcjonowanie rodziny dziecka z SPE (w poszczególnych okresach życia dziecka). - Uwarunkowania specyfiki pracy z rodziną dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnym w poszczególnych okresach życia dziecka. - Wpływ rodzaju zaburzeń rozwoju dziecka na funkcjonowanie rodziny. - Zasady diagnozowania sytuacji rodzinnej dziecka z SPE. - Wsparcie społeczne rodziny dziecka ze SPE. Rodzaje i źródła wsparcia społecznego. Formalne i nieformalne systemy wsparcia społecznego rodziny dziecka ze SPE. - Założenia i metody wspierania rodziny dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnym w całym cyklu jego życia. - Możliwości wspierania funkcjonowania dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w rodzinie. - Relacje między rodziną dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi a specjalistami. - Personalizowanie procesu wychowania w zależności od zdiagnozowanych zróżnicowanych potrzeb i możliwości uczniów. 	

Dydaktyka specjalna i diagnostyka w pedagogice specjalnej

Dydaktyka specjalna	
Symbol efektu	EFEKTY UCZENIA SIĘ
Wiedza	
C.5.W1.	Zna i rozumie dydaktykę specjalną jako naukę teoretyczną i empiryczną, klasyfikację dydaktyki specjalnej na dydaktyki szczegółowe, dydaktykę specjalną w kontekście porównawczym i interdyscyplinarnym;
C.5.W2.	Zna i rozumie koncepcje i systemy dydaktyczne kształcenia specjalnego;
C.5.W3.	Zna i rozumie organizację procesu kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi: zasady, metody, proces kształcenia w aspekcie trudności związanych ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi uczniów z różnymi zaburzeniami w rozwoju, zasady ewaluacji i efektywność podejmowanych działań edukacyjnych.
Umiejętności	
C.5.U1.	Potrafi projektować zajęcia edukacyjne, generować niestandardowe rozwiązania konkretnych problemów z zakresu dydaktyki specjalnej; .
C.5.U2.	Potrafi indywidualizować zadania, dostosowywać metody i treści do potrzeb uczniów, zwiększać umiejętności poznawcze, kompetencje społeczne i integrację rówieśniczą;
C.5.U3.	Potrafi pracować w zespole, pełniąc różne role, podejmować i wyznaczać zadania, planować i organizować realizację złożonych działań pedagogicznych

Kompetencje społeczne	
C.5.K1.	Jest gotów do odpowiedzialnego pełnienia roli zawodowej związanej z działalnością dydaktyczną;
C.5.K2.	Jest gotów do wykazywania cech refleksyjnego praktyka, świadomego znaczenia profesjonalizmu w pracy zawodowej;
C.5.K3.	Jest gotów do samodoskonalenia.
TREŚCI PROGRAMOWE	
<ul style="list-style-type: none"> - Dydaktyka specjalna jako nauka teoretyczna i empiryczna. Podział dydaktyki specjalnej na dydaktyki szczegółowe. - Dydaktyka specjalna w kontekście porównawczym i interdyscyplinarnym. - Koncepcje i systemy dydaktyczne kształcenia specjalnego. - Wzorce edukacyjne w odniesieniu do grupy osób ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi, a dydaktyka specjalna. - Zasady, metody, proces kształcenia w aspekcie trudności związanych ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi uczniów z różnymi zaburzeniami w rozwoju (niepełnosprawność ruchowa, intelektualna, słuchu, wzroku, całościowe zaburzenia w rozwoju, zaburzenia sprzężone, zaburzenia dynamiki procesów nerwowych, choroba przewlekła, niedostosowanie społeczne i inne). - Miejsce i rola dydaktyki specjalnej w szkolnictwie ogólnodostępnym. - Wybrane metody wspomagające proces kształcenia i wychowania uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi: gry dydaktyczne; rozrywki umysłowe; gry interakcyjne rozwijające kompetencje społeczne, wspomagające zdolności poznawcze, rozwijające sprawność motoryczną i sensoryczną; metody aktywizujące do rozwiązywania problemów w twórczy sposób, do efektywnego współdziałania w zespole, do rozwoju sprawności umysłowych i osobistych zainteresowań; metoda baśniowych spotkań; metody i techniki oddziaływania instrumentalnego – „Szkoła super”, praktyka pozytywna, autokorekcja, hiperkorekcja, modelowanie; techniki Freineta; metoda projektów; mapy myśli; metody rozwijające umiejętność uczenia się; metody relaksacyjne – trening wizualizacji; metody rozwijające kreatywność. 	

Diagnostyka w pedagogice specjalnej

Diagnostyka w pedagogice specjalnej	
Symbol efektu	EFEKTY UCZENIA SIĘ
Wiedza	
C.6.W1.	Zna i rozumie podstawy, cele, założenia, obszary i cechy diagnozy;
C.6.W2.	Zna i rozumie procedury badań diagnostycznych i eksperymentalnych w pedagogice specjalnej – analizy jakościowe i ilościowe;
C.6.W3.	Zna i rozumie przydatność metod diagnostycznych w ocenie specyfiki zaburzeń w rozwoju;
C.6.W4.	Zna i rozumie wybrane metody oceny funkcjonowania edukacyjnego, fizycznego, psychicznego i społecznego osób z niepełnosprawnościami i niedostosowanych społecznie;
C.6.W5.	Zna i rozumie ocenę skuteczności stosowanych metod wychowania, nauczania specjalnego, rehabilitacji i resocjalizacji oraz socjoterapii;

C.6.W6.	Zna i rozumie rolę i miejsce diagnostyki opiekuńczo-wychowawczej, rehabilitacyjnej, resocjalizacyjnej i socjoterapeutycznej w pracy różnych instytucji.
Umiejętności	
C.6.U1.	Potrafi analizować dokumenty i wytwory ucznia pod kątem określenia jego możliwości i specjalnych potrzeb edukacyjnych;
C.6.U2.	Potrafi interpretować wyniki diagnozy pedagogicznej;
C.6.U3.	Potrafi konstruować proste narzędzia do diagnozy pedagogicznej;
C.6.U4.	Potrafi planować ewaluacje procesu edukacyjno-terapeutycznego uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
Kompetencje społeczne	
C.6.K1.	Jest gotów do przyjęcia odpowiedzialności za podejmowane decyzje związane z organizacją procesu diagnostycznego.
TREŚCI PROGRAMOWE	
<ul style="list-style-type: none"> - Podstawy diagnostyki w pedagogice specjalnej – analiza historyczna. - Cele, założenia i obszary diagnozy. - Cechy diagnozy w pedagogice specjalnej. - Diagnoza rozwojowa i funkcjonalna, ICF. Diagnoza nozologiczna wg klasyfikacji ICD, DSM. - Procedury badań diagnostycznych i eksperymentalnych w pedagogice specjalnej – analizy jakościowe i ilościowe. - Rola i miejsce diagnostyki opiekuńczo-wychowawczej, rehabilitacyjnej, resocjalizacyjnej i socjoterapeutycznej w pracy różnych placówek i instytucji. - Orzecznictwo psychopedagogiczne a orzekanie o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności. - Pedagogiczne metody oceny funkcjonowania edukacyjnego, fizycznego, psychicznego i społecznego osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi - Modele podejmowanych działań przez zespoły specjalistów i modele działania diagnostów. - Modele diagnozowania w pedagogice (Ziemska, Kępiński, Obuchowska, Marcinkowska, modele diagnozy dydaktycznej, wychowawczej i środowiskowej, ujęcie strukturalno-dynamiczne, i in.) - Wyznaczniki metodyki diagnozy - Diagnoza w planowaniu procesu rehabilitacji wychowanka: obszary, w których mogą występować przyczyny utrudniające funkcjonowanie osoby w różnych obszarach jej życia. Diagnoza na użytek działań resocjalizacyjnych. - Rozpoznawanie błędów wychowawczych i ich wpływu na funkcjonowanie osoby. - Ocena skuteczności stosowanych metod wychowania, nauczania specjalnego, rehabilitacji i resocjalizacji oraz socjoterapii - ewaluacja i efektywność w kształceniu specjalnym. - Uwarunkowania kontaktu diagnostycznego - Metody, techniki i narzędzia diagnozy pedagogicznej - ocena funkcjonowania edukacyjnego, fizycznego, psychicznego i społecznego osób z niepełnosprawnością i niedostosowanych społecznie. - Planowanie i konstrukcja narzędzi diagnozy w pedagogice specjalnej. - Diagnoza pedagogiczna w polskim prawie oświatowym – zadania nauczycieli i specjalistów, zasady sporządzania opinii, zawartość wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia. - Analiza dokumentów i wytworów pod kątem określania specjalnych potrzeb edukacyjnych. - Postępowanie etyczne w procesie diagnozowania pedagogicznego - Ewaluacja edukacyjna 	

Edukacja włączająca (D)

Teorie edukacji integracyjnej i włączającej

Teorie wykluczenia społecznego	
Symbol efektu	EFEKTY UCZENIA SIĘ
Wiedza	
D.1.W1.	Zna i rozumie pojęcia edukacji włączającej, integracyjnej i ogólnodostępnej, specjalne potrzeby edukacyjne;
D.1.W2.	Zna i rozumie podstawy i konsekwencje procesu wykluczania; zagadnienie grup defaworyzowanych; zagrożenia wykluczeniem
D.1.W3.	Zna i rozumie postawy społeczne – stereotypy, stygmaty, piętna; strategie przeciwdziałania postawom dyskryminacyjnym;
Umiejętności	
D.1.U1.	Potrafi identyfikować obszary wykluczenia społecznego oraz wskazywać ich przyczyny i symptomy w powiązaniu z różnymi zakresami pedagogiki specjalnej i dziedziną nauk społecznych;
D.1.U2.	Potrafi wyjaśnić proces wykluczenia społecznego oraz wskazać jego konsekwencje, wykorzystując aktualną wiedzę teoretyczną z zakresu pedagogiki specjalnej w powiązaniu z dziedzinami nauk społecznych i humanistycznych.
Kompetencje społeczne	
D.1.K1.	Jest gotów do poszerzania wiedzy w celu własnego rozwoju zawodowego.
TREŚCI PROGRAMOWE	
<ul style="list-style-type: none"> - Zjawisko wykluczenia społecznego – definicje, podstawowe pojęcia. - Wybrane teorie wykluczenia społecznego. - Obszary i symptomy wykluczenia społecznego. - Podstawy procesu wykluczenia. - Grupy defaworyzowane – charakterystyka. - Przyczyny zagrożenia wykluczeniem społecznym. - Konsekwencje wykluczenia edukacyjnego i społecznego. - Polityka przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu w Polsce. 	

Podstawy edukacji integracyjnej i włączającej	
Symbol efektu	EFEKTY UCZENIA SIĘ
Wiedza	
D.1.W4.	Zna i rozumie teoretyczne podstawy edukacji włączającej; genezę edukacji włączającej w Polsce i na świecie; rozwój edukacji włączającej w międzynarodowym ujęciu porównawczym; społeczny, psychologiczny i prawny wymiar edukacji włączającej;
D.1.W5.	Zna i rozumie koncepcję wspólnych i swoistych potrzeb uczniów i jej konsekwencje dla procesu edukacji;
D.1.W6.	Zna i rozumie międzynarodowe i polskie regulacje prawne związane z problematyką inkluzji społecznej, w tym edukacyjnej; system edukacji włączającej w Polsce; typy szkół i ich charakterystykę; organizację wsparcia edukacji włączającej; zasady

	finansowania edukacji uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w Polsce;
D.1.W7.	Zna i rozumie zasady orzekania o potrzebach kształcenia specjalnego w Polsce.
Umiejętności	
D.1.U3.	Potrafi zaprojektować badania efektywności modelu edukacji włączającej.
Kompetencje społeczne	
D.1.K1.	Jest gotów do poszerzania wiedzy w celu własnego rozwoju zawodowego;
D.1.K2.	Jest gotów do świadomego podejmowania zobowiązań społecznych związanych z realizacją zadań zawodowych pedagoga specjalnego. Kompetencje pedagoga specjalnego.
TREŚCI PROGRAMOWE	
<ul style="list-style-type: none"> - Edukacja włączająca, integracyjna i ogólnodostępna – wyjaśnienie pojęć. - Specjalne potrzeby edukacyjne. - Wymiar postulatywny edukacji włączającej. - Filozoficzne, w tym aksjonormatywne podstawy procesu inkluzji. - Kulturowe uwarunkowania procesu inkluzji. - Inkluzja, a podstawowe prawa osoby. - Wymiar społeczny i psychologiczny edukacji włączającej. - Postawy społeczne. Stereotyp, stygmat, piętno. - Strategie przeciwdziałania postawom dyskryminacyjnym. - Teoretyczne podstawy edukacji włączającej. - Koncepcja wspólnych i swoistych potrzeb uczniów i jej konsekwencje dla procesu edukacji. - Geneza edukacji włączającej w Polsce i na świecie. - Rozwój edukacji włączającej w międzynarodowym ujęciu porównawczym. - Prawny wymiar edukacji włączającej. Międzynarodowe akty prawne związane z problematyką inkluzji społecznej w tym edukacyjnej. Polskie podstawy prawne działań włączających. - System edukacji włączającej w Polsce. Typy szkół i ich charakterystyka. - Orzekanie o potrzebach kształcenia specjalnego w Polsce – procedury i rozmiary orzecznictwa. - Finansowanie edukacji uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w Polsce. - Organizacja wsparcia edukacji włączającej. - Kształcenie kadr dla edukacji włączającej. - Efektywność edukacji włączającej: sposoby rozumienia efektywności i uwarunkowania efektywności edukacji włączającej. Badania efektywności modelu edukacji włączającej. Metody i wyniki, w świetle badań empirycznych. 	

Kompetencje pedagoga specjalnego	
Symbol efektu	EFEKTY UCZENIA SIĘ
Wiedza	
D.1.W8.	Zna i rozumie zasady kształcenia kadr w zakresie edukacji włączającej; obszary kompetencji nauczycieli w edukacji włączającej; system wsparcia i doskonalenia zawodowego nauczycieli.
Umiejętności	
D.1.U2.	Potrafi analizować proces kształcenia kadr w zakresie edukacji włączającej.
Kompetencje społeczne	
D.1.K1.	Jest gotów do poszerzania wiedzy w celu własnego rozwoju zawodowego;

D.1.K2.	Jest gotów do świadomego podejmowania zobowiązań społecznych związanych z realizacją zadań zawodowych pedagoga specjalnego. Kompetencje pedagoga specjalnego.
TREŚCI PROGRAMOWE	
<ul style="list-style-type: none"> - Kształcenie kadr w zakresie edukacji włączającej. - Kompetencje nauczycieli w świetle potrzeb ucznia o specjalnych potrzebach edukacyjnych w edukacji włączającej – wiedza, umiejętności, kompetencje społeczne - Cechy osobowości pedagoga specjalnego. - Rola i zadania pedagoga specjalnego w nauczaniu włączającym. - Samorozwój, samodoskonalenie, kształcenie ustawiczne nauczyciela. Plan rozwoju zawodowego. - Wsparcie i doskonalenie zawodowe nauczycieli - formy doskonalenia oraz placówki doskonalenia nauczycieli. 	

Diagnoza specjalnych potrzeb edukacyjnych i opracowanie indywidualnych programów

Diagnoza specjalnych potrzeb edukacyjnych	
Symbol efektu	EFEKTY UCZENIA SIĘ
Wiedza	
D.2.W1.	Zna i rozumie pojęcie i proces diagnozowania specjalnych potrzeb edukacyjnych; założenia różnicowej i funkcjonalnej diagnozy; kryteria diagnostyczne (ICD, DSM, ICF); wybrane narzędzia diagnozy potrzeb edukacyjnych;
Umiejętności	
D.2.U1.	Potrafi dokonać funkcjonalnej charakterystyki ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi; określić potrzeby edukacyjne i uwarunkowania kształcenia uczniów: z niepełnosprawnością intelektualną, zaburzeniem wzroku, zaburzeniami słuchu, chorobą przewlekłą, w tym psychiczną, niedostosowanych społecznie, zagrożonych niedostosowaniem społecznym, z zaburzeniami zachowania i emocji, całościowym zaburzeniem rozwoju, zaburzeniami ruchu, niepowodzeniami szkolnymi (ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się), zaburzeniami komunikacji i sprawności językowych, trudnościami adaptacyjnymi związanymi z migracją jednego lub obojga rodziców lub opiekunów, trudnościami adaptacyjnymi związanymi z różnicami kulturowymi, wyznaniowymi, oraz uczniów uzdolnionych;
D.2.U2.	Potrafi przeprowadzić diagnozę edukacyjnych potrzeb ucznia i diagnozę relacji społecznych w grupie integracyjnej;
Kompetencje społeczne	
D.2.K1.	Jest gotów do przyjęcia odpowiedzialności za podejmowane decyzje związane z organizacją procesu edukacyjno-terapeutycznego w edukacji włączającej;
D.2.K2.	Jest gotów do postępowania zgodnego z zasadami etyki zawodowej w procesie rozpoznawania specjalnych potrzeb edukacyjnych i określania wskazań terapeutycznych.

TREŚCI PROGRAMOWE

Treści wykładów (5godz.):

- Diagnostyka specjalnych potrzeb edukacyjnych.
- Diagnostowanie relacji społecznych w grupach integracyjnych – charakterystyka metod, sposoby ich używania i interpretacja wyników.
- Potrzeby edukacyjne i uwarunkowania kształcenia uczniów z trudnościami adaptacyjnymi związanymi z migracją jednego lub obojga rodziców; z trudnościami adaptacyjnymi związanymi z różnicami kulturowymi, wyznaniowymi; uczniów uzdolnionych .

Treści ćwiczeń:

Diagnoza funkcjonalna ucznia z: niepełnosprawnością intelektualną (10godz); zaburzeniem wzroku (10godz.); zaburzeniami słuchu (10godz.); zaburzeniami ruchu, chorobą przewlekłą, w tym psychiczną (5godz); niedostosowanymi społecznie, zagrożonymi niedostosowaniem społecznym, z zaburzeniami zachowania i emocji (10godz.); całościowym zaburzeniem rozwoju (10godz.); ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się (10godz); zaburzeniami komunikacji i sprawności językowych (5godz):

- potrzeby edukacyjne oraz uwarunkowania kształcenia uczniów z niepełnosprawnością;
- wybrane narzędzia diagnozy potrzeb edukacyjnych – ich znajomość, ocena przydatności i umiejętność zastosowania;
- sporządzanie diagnozy edukacyjnych potrzeb ucznia;
- rozpoznawanie potencjału ucznia na podstawie diagnozy funkcjonalnej;
- określenie możliwości i ograniczeń w realizacji zadań wynikających z roli ucznia;
- działania postdiagnostyczne – wyznaczanie kierunków pracy edukacyjno-terapeutycznej (określanie wymagań edukacyjnych i wskazań terapeutycznych);
- ewaluacja indywidualnych programów edukacyjno – terapeutycznych ucznia.
Monitorowanie realizacji programów.

PRZEDMIOT REALIZOWANY JEST BLOKACH TEMATYCZNYCH I KOŃCZY SIĘ ZALICZENIEM Z OCENĄ.

Konstruowanie indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych

Symbol efektu

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Wiedza

D.2.W2. Zna i rozumie założenia i zasady konstruowania indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych; zasady i metody ewaluacji programów.

Umiejętności

D.2.U3. Potrafi określić obszary i wskazania terapeutyczne dla ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;

D.2.U4. Potrafi zaprojektować proces ewaluacji indywidualnych programów edukacyjnych.

Kompetencje społeczne

D.2.K1. Jest gotów do przyjęcia odpowiedzialności za podejmowane decyzje związane z organizacją procesu edukacyjno-terapeutycznego w edukacji włączającej;

D.2.K2. Jest gotów do postępowania zgodnego z zasadami etyki zawodowej w procesie rozpoznawania specjalnych potrzeb edukacyjnych i określania wskazań terapeutycznych.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Podstawy prawne konstruowania indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych (IPET).
- IPET jako forma realizacji zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego i wskazań wynikających z wielospecjalistycznych ocen poziomu funkcjonowania ucznia.
- Zakres i sposób dostosowania programu wychowania przedszkolnego lub wymagań edukacyjnych do potrzeb wychowanka.
- Zintegrowane działania nauczycieli i specjalistów o charakterze rewalidacyjnym, socjoterapeutycznym lub resocjalizacyjnym a zajęcia rewalidacyjne, socjoterapeutyczne, resocjalizacyjne.
- Formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej możliwe do wskazania w IPET i zasady ich określania.
- Działania wspierające rodziców ucznia oraz współpraca z innymi podmiotami w zakresie realizacji IPET i zadań placówki.
- Monitorowanie i ewaluacja indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych.
- Konstruowanie indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych.

Metodyka kształcenia uczniów w grupach zróżnicowanych

Metodyka kształcenia w grupach zróżnicowanych	
Symbol efektu	EFEKTY UCZENIA SIĘ
Wiedza	
D.3.W1.	Zna i rozumie istotę i zalety nauczania otwartego w edukacji włączającej; specyfikę pracy w grupie zróżnicowanej, zasady projektowania przestrzeni klasy szkolnej; style poznawcze i strategie uczenia się oraz style nauczania w kontekście grupy heterogenicznej;
D.3.W2.	Zna i rozumie metodykę wdrażania nauczania otwartego; modele nauczania indywidualizującego;
D.3.W3.	Zna i rozumie pojęcie i zasady uniwersalnego projektowania zajęć;
D.3.W4.	Zna i rozumie rolę nowych technologii w dostosowaniu nauczania do potrzeb uczniów;
D.3.W5.	Zna i rozumie metody nauczania (konwencjonalne i niekonwencjonalne metody nauczania i ich adaptacja do zróżnicowanych potrzeb uczniów, metody aktywizujące, metoda projektów, praca badawcza ucznia), alternatywne sposoby uczenia się i elastycznego nauczania;
D.3.W5.	Zna i rozumie formy organizacyjne pracy na lekcji (praca zbiorowa, grupowa, indywidualna, tutoring uczniowski w klasach włączających); modele nauczania w małych grupach w klasach włączających;
D.3.W7.	Zna i rozumie modele współpracy nauczycieli i specjalistów oraz ich konsekwencje dla organizacji zajęć edukacyjnych;
D.3.W7.	Zna i rozumie sposoby i zasady kontroli postępów i oceniania w klasach włączających; znaczenie i sposoby udzielania informacji zwrotnej uczniom w klasach włączających; ocenianie wspierające uczenie się.
Umiejętności	
D.3.U1.	Potrafi projektować zajęcia dla zróżnicowanych grup uczniów;

D.3.U2.	Potrafi dobierać i dokonywać adaptacji środków dydaktycznych do potrzeb ucznia; opracowywać materiały dydaktyczne zgodnie z zasadami uniwersalnego projektowania zajęć; dostosować treści i formy sprawdzianów do możliwości uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
D.3.U3.	Potrafi motywować ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi; rozwijać jego ciekawość, aktywność i samodzielność, wspierać motywację do uczenia się;
D.3.U4	Potrafi stosować ocenianie wspierające uczenie się.
Kompetencje społeczne	
D.3.K1.	Jest gotów do podjęcia odpowiedzialności za podejmowane decyzje w edukacji włączającej.
TREŚCI PROGRAMOWE	
Treści wykładowe:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Specyfika pracy w grupie zróżnicowanej (niepełnosprawność intelektualna, spektrum autyzmu, niedostosowanie społeczne i zachowania ryzykowne, wady wzroku, wady słuchu, specyficzne trudności w uczeniu się, zaburzenia zachowania i emocji, zaburzenia w komunikacji i sprawności językowej, niepełnosprawność ruchowa, zaburzenia sprzężone, choroba przewlekła, trudności adaptacyjne, szczególne uzdolnienia). 2. Podmiotowość i pełnomocność ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. 3. Style poznawcze i strategie uczenia się, a style nauczania w kontekście grupy heterogenicznej. 4. Istota i zalety nauczania otwartego w edukacji włączającej. 5. Założenia teoretyczne metodyki wdrażania nauczania otwartego. 6. Indywidualizacja nauczania w grupach włączających. Modele nauczania indywidualizującego. 7. Uniwersalne projektowanie zajęć. Pojęcie i zasady uniwersalnego projektowania zajęć. 8. Motywowanie ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i bazowanie na jego zainteresowaniach. 9. Rozwijanie ciekawości, aktywności i samodzielności. Kształtowanie motywacji do uczenia się. 10. Metody nauczania. Metody aktywizujące. Metoda projektów. 11. Praca badawcza ucznia. 12. Różne formy organizacyjne pracy na lekcji. Praca zbiorowa, grupowa, indywidualna. 13. Tutoring uczniowski w klasach włączających – istota, efektywność i modele tutoringów uczniowskiego. 14. Modele nauczania w małych grupach w klasach włączających. Kontrola postępów i ocenianie w klasach włączających. 	
Treści ćwiczeń:	
<p>Metodyka pracy z uczniami w grupach zróżnicowanych: uczeń z niepełnosprawnością intelektualną (10godz); zaburzeniem wzroku (10godz); zaburzeniami słuchu (10godz); zaburzeniami ruchu, chorobą przewlekłą, w tym psychiczną (10godz.); niedostosowanych społecznie, zagrożonych niedostosowaniem społecznym, z zaburzeniami zachowania i emocji (10godz); całościowym zaburzeniem rozwoju (10godz); ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się (10godz); zaburzeniami komunikacji i sprawności językowych (10godz);</p> <ul style="list-style-type: none"> • Konwencjonalne i niekonwencjonalne metody nauczania i ich adaptacja do zróżnicowanych potrzeb uczniów. • Stosowanie alternatywnych sposobów uczenia się i elastycznego nauczania. • Odkrywanie i rozwijanie predyspozycji i uzdolnień uczniów. • Rola nowych technologii w dostosowaniu nauczania do potrzeb uczniów. • Środki dydaktyczne: podręczniki, pomoce dydaktyczne – dobór, adaptacja do potrzeb ucznia. • Opracowywanie materiałów dydaktycznych zgodnie z zasadami uniwersalnego projektowania zajęć. • Projektowanie przestrzeni klasy szkolnej. 	

<ul style="list-style-type: none"> • Dostosowanie treści i form sprawdzianów dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. • Znaczenie i sposoby udzielania informacji zwrotnej uczniom w klasach włączających. Ocenianie wspierające uczenie się. • Koordynowanie pracy w grupach ze względu na zróżnicowane specjalne potrzeby edukacyjne uczniów. • Współpraca nauczycieli i specjalistów oraz ich konsekwencje dla organizacji zajęć edukacyjnych. <p>- PRZEDMIOT REALIZOWANY JEST BLOKACH TEMATYCZNYCH I KOŃCZY SIĘ ZALICZENIEM Z OCENĄ.</p>

Programy wychowawcze w edukacji integracyjnej i włączającej

Szkoła jako środowisko wychowawcze	
Symbol efektu	EFEKTY UCZENIA SIĘ
Wiedza	
D.4.W1.	Zna i rozumie pojęcia wychowania rozwoju; funkcje wychowania; style wychowania; zagadnienia przymusu i swobody w wychowaniu, wychowania adaptacyjnego i emancypacyjnego; zagadnienie wychowania w kontekście manipulacji; problematykę podmiotowości w wychowaniu; Teoria wychowania
D.4.W2.	Zna i rozumie zasady współpracy środowisk wychowawczych w procesie wychowania; Szkoła jako środowisko wychowawcze
D.4.W3.	Zna i rozumie konteksty wychowania: kulturę i współczesne media;
D.4.W4.	Zna i rozumie istotę programu wychowawczego szkoły;
D.4.W6.	Zna i rozumie miejsce szkoły jako instytucji wychowawczej;
D.4.W8.	Zna i rozumie cechy środowiska kształcenia i wychowania; Szkoła jako środowisko wychowawcze
Umiejętności	
D.4.U1.	Potrafi rozpoznać relacje społeczne w szkole i klasie;
D.4.U2.	Potrafi diagnozować potrzeby, oczekiwania i zasoby podmiotów życia szkolnego;
D.4.U4.	Potrafi określić cele podejmowanych działań wychowawczych w szkole i klasie, konstruować programy wychowawcze oraz dokonywać ich ewaluacji;
Kompetencje społeczne	
D.4.K1.	Jest gotów do przyjęcia odpowiedzialności za podejmowane decyzje związane z organizacją procesu edukacyjno-terapeutycznego w szkole i klasie szkolnej; Szkoła jako środowisko wychowawcze
TREŚCI PROGRAMOWE	
<ul style="list-style-type: none"> - Szkoła jako instytucja wychowawcza. - Cechy środowiska kształcenia i wychowania. - Środowisko społeczne klasy i szkoły, zasady życia społecznego, relacje społeczne i pozycja społeczna ucznia w szkole i klasie, - Zasady współpracy środowisk wychowawczych w procesie wychowania 	

<ul style="list-style-type: none"> - Klasa jako grupa psychologicznie zróżnicowana. Konflikty w klasie - Trudności i niepowodzenia szkolne. Rozpoznanie sytuacji kryzysowych. Reakcje na zachowania niepożądane. - Poznawanie uczniów. Techniki poznawania uczniów. Kwestie etyczne poznawania ucznia. - Praca z grupą rówieśniczą - zasady i metody pracy wychowawczej w szkole i ich skuteczność. - Kształtowanie i zmiana postaw uczniów - Tworzenie klimatu wychowawczego w klasie i w szkole. - Współpraca środowisk wychowawczych w procesie wychowania. - Program wychowawczy szkoły - Ukryty program szkoły - Pedagog specjalny – style i postawy wychowawcze, umiejętności, trudności i błędy wychowawcze, - Dylematy związane z procesem wychowania w szkole - autokratyzm i demokracja w szkole, wychowanie a manipulacja. - Kryzys szkoły

Zachowania ryzykowne dzieci i młodzieży	
Symbol efektu	EFEKTY UCZENIA SIĘ
Wiedza	
D.4.W5.	Zna i rozumie uwarunkowania agresji i przemocy w szkole; pojęcia przemocy symbolicznej, przemocy dorosłych i przemocy rówieśniczej;
D.4.W10.	Zna i rozumie zachowania ryzykowne; tradycyjne i nowoczesne zachowania ryzykowne; uwarunkowania podejmowania zachowań ryzykownych; zachowania ryzykowne online i offline;
D.4.W11.	Zna i rozumie problematykę uzależnienia i zagrożenia uzależnieniem;
Umiejętności	
D.4.U5.	Potrafi diagnozować zachowania świadczące o wystąpieniu konfliktu w grupie zróżnicowanej;
D.4.U6.	Potrafi rozpoznać przyczyny agresji i przemocy w szkole oraz podejmować działania profilaktyczne;
D.4.U7.	Potrafi odróżnić sprawcę od ofiary przemocy.
Kompetencje społeczne	
D.4.K1.	Jest gotów do przyjęcia odpowiedzialności za podejmowane decyzje związane z organizacją procesu edukacyjno-terapeutycznego w szkole i klasie szkolnej.
TREŚCI PROGRAMOWE	
<ul style="list-style-type: none"> - Pojęcie zachowań problemowych i zachowań ryzykownych - Teoria zachowań problemowych Richarda Jessora. - Uwarunkowania podejmowania zachowań ryzykownych. Bunt okresu dojrzewania i jego funkcje. - Nieprzystosowanie społeczne - źródła, diagnoza jego ryzyka - Przemoc w szkole - przemoc rówieśnicza, sprawcy i ofiary przemocy, przemoc symboliczna. przemoc dorosłych, uwarunkowania przemocy, diagnoza, rozpoznawanie zjawiska przemocy. - Cyberprzemoc – formy, uwarunkowania, konsekwencje - Uzależnienia fizyczne i behawioralne – uzależnieni od alkoholu, narkotyków, dopalaczy, od komputera i internetu - Grupy nieformalne. Podkultury młodzieżowe. 	

- Konflikty w klasie, szkole.
- Trudności wychowawcze i adaptacyjne wynikające ze zmiany środowiska życia.
- Profilaktyka. Czynniki chroniące oraz czynniki ryzyka związane z zachowaniami ryzykownymi
 - Kształtowanie postaw prospołecznych - wychowanie do wartości i odpowiedzialności.

Warsztat wychowawczy pedagoga	
Symbol efektu	EFEKTY UCZENIA SIĘ
Wiedza	
D.4.W7.	Zna i rozumie pojęcia stylów i postaw wychowawczych w szkole, postaw nauczycieli i uczniów.
Umiejętności	
D.4.U3.	Potrafi projektować zajęcia dla zróżnicowanych grup uczniów.
Kompetencje społeczne	
D.4.K2.	Jest gotów do postępowania zgodnego z zasadami etyki zawodowej w procesie rozpoznawania zachowań świadczących o wystąpieniu konfliktu lub stosowaniu przemocy i określania wskazań terapeutycznych.
TREŚCI PROGRAMOWE	
<ul style="list-style-type: none"> - Wybrane metody wychowawcze – założenia teoretyczne, metodyczne i ich skuteczność w sytuacji wybranych trudności wychowawczych. - Praca nauczyciela z grupą rówieśniczą – zasady budowania klimatu współpracy. - Granice i mierniki oddziaływań wychowawczych. - Błędy wychowawcze. - Współpraca rodziny i szkoły – formy współpracy z rodziną w zakresie rozwiązywania problemów <ul style="list-style-type: none"> • Różnorodne formy współpracy z rodzicami (spotkanie inauguracyjne, zajęcia adaptacyjne, informator dla rodziców, zajęcia integracyjne, zebrania, zajęcia otwarte, uroczystości, spotkania z ekspertem). • Indywidualne formy współdziałania nauczycieli i rodziców: konsultacje pedagogiczne, wizyty domowe, korespondencja. • Postawy i zachowania rodziców utrudniające współpracę oraz sposoby ich przewycięzania: unikanie współpracy, zaniebywanie spraw dziecka, nadopiekuńczość, rodzice skłócenia ze sobą, wrogość, agresywność, kłótność. - Projektowanie zajęć wychowawczych dla zróżnicowanych grup uczniów 	

Konstruowanie programów wychowawczych i profilaktycznych	
Symbol efektu	EFEKTY UCZENIA SIĘ
Wiedza	
D.4.W12.	Zna i rozumie przesłanki teoretyczne programów profilaktycznych uzależnień;
D.4.W13.	Zna i rozumie metodykę wykorzystywania konstruowanych programów wychowawczych, ich założenia teoretyczne oraz klasyfikacje programów kształtowania postaw wobec uczniów z niepełnosprawnością i relacji w grupach integracyjnych.

Umiejętności	
D.4.U8.	Potrafi tworzyć programy kształtujące kompetencje społeczne uczniów z niepełnosprawnościami i ich zastosowanie w klasach włączających;
D.4.U9.	Potrafi ocenić efektywność programów rozwijających kompetencje społeczne dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością;
D.4.U10.	Potrafi budować programy kształtowania postaw wobec uczniów z niepełnosprawnościami i relacji rówieśniczych w grupach integracyjnych.
Kompetencje społeczne	
D.4.K1.	Jest gotów do przyjęcia odpowiedzialności za podejmowane decyzje związane z organizacją procesu edukacyjno-terapeutycznego w szkole i klasie szkolnej; Szkoła jako środowisko wychowawcze.
TREŚCI PROGRAMOWE	
<ul style="list-style-type: none"> - Profilaktyka w szkole i klasie szkolnej - Program wychowawczo - profilaktyczny szkoły – założenia, konstrukcja. - Diagnoza potrzeb, oczekiwań i zasobów podmiotów życia szkolnego. - Rola nauczyciela w procesie diagnozowania - diagnoza nauczycielska w kontekście działań profilaktycznych. - Cele, treści i działania w programach wychowawczych i profilaktycznych. - Dostosowanie programów do konkretnego środowiska szkolnego. - Promocja i ochrona zdrowia uczniów. - Konstruowanie programów wychowawczo – profilaktycznych nastawionych na problem. Monitorowanie i ewaluacja kształtujące kompetencje społeczne uczniów z niepełnosprawnością i ich zastosowanie w klasach włączających. - Przesłanki teoretyczne programów, efektywność programów rozwijających kompetencje społeczne dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością. Metodyka wykorzystywania programów. - Programy kształtowania postaw wobec uczniów z niepełnosprawnością i relacji rówieśniczych w grupach integracyjnych. Założenia teoretyczne programów, klasyfikacje programów kształtowania postaw wobec uczniów z niepełnosprawnością i relacji w grupach integracyjnych. - 	

PRAKTYKI ZAWODOWE

Praktyka asystencko-pedagogiczna	
Symbol efektu	EFEKTY UCZENIA SIĘ
Wiedza	
D.6.W1.	Zna i rozumie specyfikę przedszkola, szkoły lub placówki oświatowej, w której jest realizowana praktyka, w szczególności działania edukacyjne, terapeutyczne i opiekuńczo-wychowawcze, organizację pracy, zakresy zadań pracowników, uczestników procesów pedagogicznych oraz rodzaj prowadzonej dokumentacji;
D.6.W2.	Zna i rozumie specyfikę edukacji włączającej dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
D.6.W3.	Zna i rozumie zasady zapewniania bezpieczeństwa uczniom w szkole i poza nią.
Umiejętności	
D.6.U1.	Potrafi zaobserwować funkcjonowanie ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i nauczyciela w szkole;

D.6.U2.	Potrafi dokonać analizy i interpretacji zaobserwowanych albo doświadczonych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych.
Kompetencje społeczne	
D.6.K1.	Jest gotów do skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych oraz z innymi nauczycielami, w celu poszerzania swojej wiedzy.
TREŚCI PROGRAMOWE	
<p>Celem praktyki jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zapoznanie się ze specyfiką warsztatu pracy nauczyciela-/pedagoga specjalnego pracującego w placówce, w której student realizuje praktyki, - poznanie zasad organizacyjnych placówki, - obserwacja dzieci podczas różnych aktywności, - obserwacja oraz asystentura podczas zajęć edukacyjnych i terapeutycznych, - poznanie różnych form i metod pracy. - prowadzenie zajęć edukacyjnych w grupach zróżnicowanych. - Ponadto celem praktyki jest konfrontowanie nabywanej wiedzy psychologiczno-pedagogicznej z rzeczywistością pedagogiczną w działaniu praktycznym oraz kształtowanie postaw i cech osobowych niezbędnych w pracy pedagoga specjalnego. Istotnym celem jest weryfikacja przez studenta jego zainteresowań pedagogiczno-terapeutycznych i motywacji do pracy z osobami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Celem praktyki jest także nabycie umiejętności prowadzenia zajęć dla zróżnicowanych grup dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. 	